

MES DE
DESEMBRE
1980

TERRA

N° 12

SANT HILARI SACALM

NORMALITZEM EL CATALÀ

PARLEM DE EL CATALA

Llegiu bé aquestes frases, per si hi trobeu algun error:

-Desde San Hilari hasta Arbucies hi han dotze quilòmetres, segons el lletrero de la plaça.

-Aquest hivern fa tan fred que hasta s'em gelen les mans.

-Per Nadal es venen molts abets als forastés que vénen.

El mot "desde" s'ha d'escriure separat: des de. Sant amb t final. "Hasta" és un castellanisme molt freqüent: cal dir fins. "Arbucies" ha d'anar accentuada la ú. "Han" està malament: la n hi sobre. Cal dir "quilòmetres". "Lletrero" ha de ser "rètol".

Quant a la segona frase, cal escriure "tant". Si en castellà diem "Tanto", en català escriurem "tant". El mot "hasta" ja hem dit que era un barbarisme; cal dir "fins i tot" o bé "inclús"...

A la tercera frase: en català, cal escriure "avets" amb v. En el mot "forastés" hi ha una r, és forasters" sense l'accent... Com també cal escriure amb r tots els mots: Farners, forners, pastissers...

Observator

SUMARI

Portada: "I ANIVERSARI" per J. Comas	pàg
Normalitzem el català.....	2
Foto de Calaixera.....	2
Editorial: "UN ANY".....	3
L'opinió i la polèmica: "AUTOGESTIÓ".....	4 i 5
Especial Aniversari.....	6 i 7
Història: "SABIEU QUE...".....	8 i 9
Informe: "SEXUALITAT"	9, 10 i 11
TERRA informa	12 i 13
Artistes locals: "PINCELLS I GUBIES d'en JOAN COMAS".....	14 i 15
Entrevista: "CONEIXEM AL NOU METGE".....	16 i 17
Col.laboracions: "LOS DERECHOS DEL HOMBRE".....	18
Bústia Terrosa: "REPLICA".....	19
Varis	20
Aventures d'en Felip.....	21

FOTOS DE CALAIXERA

Edita: PAX -

Coordina: GRUP PER A LA DEFENSA DEL MEDI AMBIENT - COMITÈ ANTIURANI

NOTA: Aquest butlletí és plural. Els coordinadors volem respectar la llibertat d'expressió dels col·laboradors, **tot remarquant que cada autor es fa responsable del seu escrit**. Així mateix, TERRA se compromet a publicar i respectar totes les rèpliques, matitzacions, suggerències o queixes, sempre que s'ajustin al respecte que mereixen les persones o institucions.

UN ANY

Un any d'esperances, un any d'errors, un any d'alegries, un any de desil·lusions, un any... Ja tenim un any! Aqueste és la realitat, sense qualificatius; aquella obra, fruit de treball que va començar sense ningú saber com, va sortir al carrer el nº 1, nº 2, nº 3, ... Ens fa l'afecte que tots i cadascun dels hilarienca i lectors es preguntàveu fins quan aguantaria; doncs, bé, ja hem aconseguit trencar la barrera que semblava infranqueable d'un any de vida. Cab revista o publicació hilarienca havia arribat, fins avui, a aquest temps d'existència; més ben dit, sí, hi va haver un noticiari periòdic que sobrepassar l'any: "L'ESTIUADA", encara que era fet en temps d'estiu pels estiujants.

Aquest és el típic moment per a fer un balanç tots i cadascun de nosaltres, de les coses positives i negatives del que s'ha fet, i del que és més important, què cal fer a partir d'ara. Aquesta tasca que es porta endavant és molt important per a ser, cada cop més, un factor de comunicació i interès en el poble, recuperant la normalitat que tant costa d'aconseguir, després de tants i tants anys d'analfabetisme involuntari o voluntari, recolzat per règims que volem mentalitats febles i fàcilment controlables desdel Poder.

Aquest aniversari ens serveix per a recordar un altre aniversari que es complí el passat 20 de Novembre, sí, ens referim als 5 anys que es van complir de la mort física del general Franco; per a dir PROU!!, ja està bé!. No podem comprendre l'augment pro-militarista i neonazi, tanta mala memòria tenim la gent que educarem o visquem el règim polític anterior, per

a no enrecordar-nos dels tabús, la repressió, l'ensenyament que deseducava, els assassinats oficials i no oficials, i un conjunt de situacions que no caldria repetir per ser desfasats.

Sabem que en temps d'atur, terrorisme, inseguretat, i crisi general; és difícil estar a favor de la democràcia, però ara més que mai cal dir la veritat, estar units per arribar a uns principis bàsics inalterables. Sempre s'ha dit que la democràcia no és una maravella, sino un sistema en que pots expressar (dins d'uns límits) el què penses i et pots realitzar molt més lliurement que en els règims militaritzats, en el primer, els habitants de l'Estat són ciutadans i en el segon són subdits desiguals davant la llei.

Per desgràcia, s'ens explicà que tot era de color de rosa a la democràcia, on tothom era feliç, i per desgràcia, la realitat ha sigut molt diferent i això ha portat al desencant; juntament amb la mentalitat que poc a poc s'ha anat imposant d'inactivitat, i deixar que els demás ho resolguin tot. I, és que també és desgràcia que cada cop que ha vingut la llibertat a aquest país en aquest segle ha sigut en temps de greu crisi econòmica!

Però bé, retornem al tema local, Sant Hilari necessita un medi d'expressió propi on tothom hi pugui dir la seva. És preferible, a poder ser, que fos el millor possible, però no sempre les coses són com hem pensat o voldriem. De moment, ja hem arribat al primer aniversari; ara, a fer anys i més anys fins a fer-nos vells, serà si tots hi col·laborem.

FELICITATS !!!

AUTOGESTIÓ a ST. HILARI

Diuen que la unió fa la força. Els treballadors de l'empresa ARTIMOBLE, des de fa més de cinc mesos, ens ho estan demostrant. És un exemple que cal seguir de prop, no per curiositat, sinó per la importància que com a alternativa econòmica i social representa per a tot un poble que està davallant en temps de crisi. Estem parlant, ni més ni menys, de cooperativisme o autogestió. Deixem, però, que siguin els mateixos treballadors que ho expliquin.

Per: TERRA

És una empresa com una altra. Al menys, fins ara. L'eufòria de la torneria ja fa temps que ha passat, i, sembla, segons les perspectives de l'economia mundial, que serà difícil que es torni a repetir. Tot comença un bon dia quan te'n adones compte de que els costos pujen i els ingressos disminueixen. Després, la "cançoneta" té la mateixa tonada per tothom: crisi-crisi-crisi. A partir d'aquí comença la processó: deutes als proveïdors, retràs del pagament dels salaris als treballadors, les comandes es serveixen tard, manca de matèria prima, ... Finalment, arriba l'atur amb llur carnet, la filera dels impagats s'augmenta, ...

Tot i que els treballadors que avui hem entrevistat hagin vessat idèntica il·lusió abans que ara, les causes de l'estrèpit que tenien que acceptar no diferien en absolut de la "cançoneta" que avui en dia s'escolta per arreu.

"El "jefe" no podia tot sol, saps. L'inversió era molt gran degut a que es va mecanitzar gairebé tota l'empresa i, en contrapartida, els clients no complien les clàusules de pagament. Perquè per raons d'absentisme laboral no hi ha res de res. Nosaltres sempre ens hem adaptat a les circumstàncies de treball que l'empresa s'ha vist abocada". I aquí comença l'aventura, aquesta mar d'inconvenients i de tragèdies que és aixecar una empresa hipotecada.

Com s'arriba a l'autoqestió

Arribar a l'atur no agrada gairebé a ningú. Ells, tampoc en són una excepció. Per això, varen decidir entre tots els treballadors assumir un mal moment, una mala gestió, una crisi general. Acordaren, empresa i treballadors, iniciar els tràmits legals per fundar una cooperativa. L'esperança s'anava consolidant però, també, els impediments oficials anaven bandejant les forces per aconseguir un salari digne i suficient.

"A través d'un gestor vam tramitar uns estatuts de cooperativa a la Generalitat i, d'allí, a Madrid. Això era a principis de juliol i fins a finals de novembre, mitjançant la Delegació de Treball a Girona, no n'hem rebut una confirmació oficial. Mentrestant, teniem que sufragar el dèficit adquirit per l'anterior empresa amb aportacions d'hores de treball i, sobre tot, amb molt esforç personal. Després quan ens ha arribat la confirmació oficial, hem fet una escriptura pública com qualsevol empresa. També, si abans es responia personalment, ara l'escriptura és la que ho avala tot".

De les entitats oficials, més valdria no parlar-ne gaire. Deixem, però, que siguin ells mateixos que ens ho expliquin:

"Sobre el paper hi ha ajut, però és llarg i difícil i llarg d'aconseguir, lo qual et dona l'impressió que l'Estat no vol ajudar a aquest tipus

d'iniciativa. En canvi, pel que si no hi manca recolzament és per l'atur. Arribat aquest punt, expliquen una anècdota que ratlla, gairebé, lo inverosímil. Es tracta d'una de les visites que varen efectuar a la Generalitat, concretament al delegat de Treball, a fi de demanar subencions per aquest tipus d'empresa. La contestació fou sorprenent: "a Madrid prefereixen més pagar carnets d'atur no pas subencionar cooperatives; a ells, tan als hi és que n'hi hagin cinc més com cinc menys a l'atur". Fa falta veure-ho per creure-ho, oi. Sobre tot, el concepte de cooperativisme com a possible sortida davant una crisi econòmica com l'actual, segons els de Madrid, és el següent: si l'empresa privada rutlla malament, la cooperativa anirà pitjor. "Nosaltres, de moment, no ho podem pas dir-ho això", ens responen els cooperativistes.

Com es decideix en una Cooperativa

La distribució dels càrrecs en l'organització de l'empresa, en prou feines difereix de l'esquema privat. Hi ha un capdavantier que distribueix la feina en la fàbrica, com també diferents categories en els llocs de treball. Per altra part, la Junta està conformada per un president, un secretari i uns vocals.

Tal vegada, allà on es deixa constància de l'esperit cooperativista, és a l'hora de decidir sobre una qüestió important. "En aquest casos, ens reunim tots els treballadors i es decideix democràticament. Ara en el principi, ens ha estat necessari realitzar-ho diverses vegades."

Els problemes, però, tot i que força nombrosos, s'ha anat resolvent de mica en mica. Potser, els més greus de tots que han tingut que fer front, econòmicament, hagi estat la manca de crèdit per part de les entitats bancàries, degut a la insolvència de l'anterior empresari.

El futur immediat de la Cooperativa

Els crèdits a nivell de les entitats oficials, està força restringit. L'Estat, per exemple, una vegada hi ha els estatuts fets, concedeix un ajut de cinc-cents mil pessetes al cap de 6 o 7 mesos. "Si vas a l'atur -ens expliquen els treballadors- durant dos anys, ja té la donen aquesta quantitat; en canvi ara resulta que nosaltres tenim que retornar-la, però amb interessos. Aleshores, L'Estat, prefereix més que demanis un préstam al banc i ells pagar-

préstam".

"Malgrat tot, disposant de matèries primes, de gènere i, per tant, d'una producció puntual, ens permet complir tots els compromisos, cosa que dona una confiança al client i unes perspectives acceptables a curt termini". A nivell de tota la indústria hilarienca, cal constatar que el "negre" ja ha deixat futur i que enquany és el moble el que marca les pautes cap una nova sortida en el ram de la fusta. De totes maneres, "les perspectives a llarg termini són negres degut a la crisi que avui en dia ens assoleix, però sens dubte que si el país surt de la crisi, els primers que en sortiran enfortits seran els cooperativistes", acaba afirmant un d'ells.

EMPRESSES EN CRISI

L'atur a Sant Hilari es va incrementant a grans proporcions, degut als "despidos" imrocedent que es realitzen a les diferents empreses, principalment en el sector de la fusta. En aquest sector, la feina ha minvat, potser, pel mal enfocament dels articles que es fabriquen, però sembla que aquest no és l'únic motiu dels "despidos". Podriem citar, com un altre motiu més, l'actitud dels fabricants en voler actuar com a intermediaris. D'aquest darrer cas, tenim l'exemple de l'empresa FEDOR, doncs va acomiadar a tots els seus treballadors i, en contra, la fàbrica segueix oberta, bo i encomanant el gènere a les empreses petites i a uns preus molt reduïts (en prou feines en tenen per subsistir). Per això, quan les empreses acomiaden als treballadors, no sempre és per manca de feina.

Potser, també, caldria parlar dels procers esdeveniments que afectaran al món del treball hilarienca. Tenim que dintre de poc, BRUGAROLA S.A vol "despedir" a 25 treballadors, R. SOLA "despedeix" a gairebé tota la plantilla i en altres fàbriques, com ARTIFUSTA S.L, també hi ha intencions de "despedir" alguns treballadors.

En conclusió, això sebla que significarà un considerable augment de l'atur a Sant Hilari. Per cloure, si per part dels treballadors i empresaris no arregla aquesta situació, el nostre poble pot trobar-se en una posició realment difícil de superar.

Hem demanat a totes les entitats del poble, la seva opinió de la tasca realitzada per TERRA a Sant Hilari. Aquí, doncs, en teniu un ampli recull, a la vega- da que donem les gràcies a to- tes elles per la crítica mani- festada.

EL BATLLE DE SANT HILARI

Benvolguts:

Xavier ROSSELL.

Em sol·liciten la meua opinió sobre la publi- cació de la revista TERRA a Sant Hilari, i em crec en el deure de manifestar-vos el següent:

- 1er. - Considero força positiva tota iniciativa que vagi adreçada a la difusió de la cultura i a la informació ciu- tadana, tant si és a través d'una revista, teatre, periò- dic o qualsevol mitjà de difusió. Per això i en aquest -- sentit és d'alguna manera interessant la seva publicació.

- 2^{on}. - Respecte al contingut de la mateixa, també el con- sidero correcte en els temes que han estat tractats amb ob- jectivitat, i en base a fonts d'informació certes i que no donin lloc a malentesos i errors en quan a la seva autenti- citat i prescindint de la ideologia política que els ha -- inspirat i sempre que hagin servit per posat de manifest - els defectes i els errors que pugui tenir la nostra petita comunitat local. Tot això en definitiva ha de servir, ni - més ni menys, que per ajudar-nos a fer millor les coses.

- 3er. - Davant la gran crisi econòmica en què ens trobem, i que no podem oblidar, una de les tasques més importants - d'aquesta publicació, seria oblidar a vegades l'atac per - l'atac (que sovint s'hi ha produït) i intentar raonar les crítiques per tal d'esdevenir més útil a tota la comuni- tat.

Ben atentament us saluda:

RECTIFICACIO

Lamentem haver de retirar el que vàrem afirmar sobre el fet de poder enregistrant-se fent constar la nacionalitat propia, si s'era habitant d'una co- munitat autònoma. Va ésser un "lapsus" de la premsa na- cional, doncs es va interpretar malament unes decla- racions fetes pel funcionari superior de l'Estat del departament d'enregistraments.

És a dir, del dit no hi ha res; ja hagués sigut mas- se que per un cop, a la capital de l'Estat havien si- gut intel·ligents, comprenent la problemàtica nacional dins l'Estat espanyol. No ha sigut així, va ser un bo- nic somni; pel que sembla, encara falta perquè ens si- guin reconeguts els nostres drets com a Nació pela- caps quadrats que hi ha a Madrid.

(Aparegut a la plana 12 del nº anterior de "TERRA" en la secció de "TERRA informa")

ASSOCIACIÓ PARES D' ALUMNES

COL·LEGI DR. MORALES

Con motivo del primer aniversario de esa revista denominada "TERRA" y atendiendo oprecimiento efectua- do por la Dirección de ésta, a efecto de manifestar nuestra opinión de la labor desarrollada por esta pu- blicación durante su corta vida.

Diremos nos es grato manifestar y nos parece muy requetebien el que en ella se recopile de todo un poco, política, política internacional, económica, polí- tica Municipal, Educación, sanidad, urbanismo, deportes, vias de comunicación que tan precarias están para el acceso a nuestra Villa, etc., y tambien diremos sin querer decir mal de ésta, que no esté tan cargada de ecologismo y sexualidad.

Nos permitimos con el más sincero respeto, sabe- dores del amatarismo de cuantos trabajan en la revis- ta "TERRA", que se trabaje con optimismá, como hasta el momento, se conseguirá más superación, seguros de que alcanzaremos metas insospechadas, que las infor- maciones no abriguen ànimos partidistas, si bien res- petando éstas, creemos se conseguirá una convivencia de futuro mucho mejor.

No quisiera terminar de exponer mi opinió, y olvidar me de el gran artículo aparecido en ésta, de mi gran amiga Doña Soledad Ridaura, que por mediación de éà, ped- pedía un poco de atención, a efecto de hacer un pueblo mejor, recordando el pasado y mirando el mañana.

UNIÓ de BOTIGUERS

Una revista és l'exponent del desitj de cultura d'un poble, crec que la publicació és un esforç con- siderables que tots hem de reconèixer.

El que s'ha de procurar és que pel seu contingut no sigui exponent de încultura.

Creo que no es consegueixen objectius amb un dia, és necessari un treball de temps i una voluntat ober- ta per aconseguir millorar.

Sant Hilari no és solament un sector i no és corre- te publicar allò que pugui molestar, encara que sigui a aquells que no estan en la hostre petit mon.

Voldria animar-vos a continuar i dir-vos ànim; Pen- seu que sacrificar el nostre parer amb el fi de crear una revista de tothom és virtut necessària en una pu- blicació que ha de ser per a tots els hilariencs.

F. S.

PETITS CANTARIES

La tasca realitzada per la revista "TERRA" és bona per al nostre poble, ja que omple un buit d'informació i comunicació entre els hilarienecs. Quant al contingut de

tingut de la revista, em sembla molt bé que es tractin temes de política, economia, esports, ecologia, militars, etc., però hi trobo una gran manca de temes culturals. Crec que s'hauria de potenciar tot el que sigui cultural i, al mateix temps (tal com es diu en l'editorial del darrer nº de la revista) "Fer país". O sigui, recolzar les entitats i actes d'aquets tipus que hi ha al nostre poble. En aquest sentit (i en el tema que a mi em correspon, crec que al mateix temps de donar informació de música moderna (que normalment té poc contingut artístic i cultural), s'hauria de parlar de la música nostra com pot ser: informació sardanista, activitats de les corals locals (Nois Alegres, Cantaires Juniors i Petits Cantaires).

Aniversari

Deixeu-me, amics, ara que el temps no em passa,
dir-vos,
amb una sola paraula:
amics/

Deixeu-me, amics, ara que el temps no em passa,
dir-vos,
amics,
que una paraula és massa.

Deixeu-me, amics, ara que el temps no em passa,
dir-vos,
que un amic és massa.

Deixeu-me, amics, ara que el temps no em passa,
dir-vos,
que us sóc amic.

Deixeu-me, amics, ara que el temps no em passa,
dir-vos,
que escric,
per a tots vosaltres.

Deixeu-me
toruar-hi
a un nou
aniversari.

Vinç Simons i Ferrat
desembre 1980

No volem deixar passar la situació de l'aniversari de TERRA per a egreir la col.laboració durant aquest any a tots aquells que feren servir les nostres pàgines per a expressar el que pensaven i sabien (per ordre d'escrits):

AMADEU, JOAN MIR, JORDI ROSQUILLES, JOSE A. JAVIERRE, NEUS COSTA; JOSEP Mª PONS; TON "CARBONER"; MARCEL RIGALOS; JAUME ROSET; SALVADOR CLOS; LLUIS SERRANO; RAMON COMAS; CARRILLO; GABRIEL MIRALPEIX; ANGEL SERRADE SANFERRI; JOSEP FARBEGA; PERE LLOVERES; CARME PERMAÑE; NARCIS PUJOL; PSC-PSOE; JOSEP PLA; F. COLOMER; ANTONI GUELL; SALVADOR ESPRIU; JAUME PARAREDA; FRANCESC FERRER; NEUS REINA; MONTE RECASENS; ASSUMPCIO COLL; ANGELS MASO; CARLES BORONAT; RAMON VILADELHOSCH; DOLORS SOLER; RAFAEL SERRANO; ANGELA TURON; ANTONIO MONER; FEDERIC PRATS; JAUME PALLAROLS; JORDI MASO; Mª CARME GARCIA; ROSA MARTINEZ; MONTSERRAT PAGES; EILENA TURON; JAUME BOHRAS; JOSEP FELIX; GRUP INDEPENDENT; JOAN MORAGAS; XAVIER ROSSELL; RAIMON; SOLETAT RIDAU-RA; JOSEP RAMON SOLA; CARME TIMONEDA; AGNES SERRAS; "NOI PUTEI"; XAVIER RIVAS; GLORIA CAMO; JAUME DANES; A.E.I.O.U.; MARIA ROTLLAN; COMISSIO DE FESTES I PROPAGANDA; GRUP SARDANISTA; FERRAN PORTA; FRANCESC BRUGUES; XATO; "OBSERVATOR"; JOSEP DANES; A.M.; Mª PUJAR MONTSERRAT; J; JOSEP Mª ESPINAS.

També aprofitem als locals comercials que desinteressadament, venen en els seus establiments cada número de "TERRA":

BAR CLUB; BAR MONTSENY; LLIBRERIA DEZA I BAR SERRAT.

SABIEU QUE...

Aprofito l'ocasió del 19 Aniversari de la revista "TERRA" per a fer una mena de recull o recordatori de les publicacions que amb una certa periodicitat han sortit a Sant Hilari al llarg d'aquesta centúria.

Són aquestes (1):

"LA VEU DE LA GUILLERIA": Portantveu de Sant Hilari i sa comarca. Era un setmanari literari i cultural comarcal de l'any 1901.

En sortiren 10 números i el darrer va ser publicat el dia 11 d'agost de 1901. Es pot dir que és el pioner de les publicacions a Sant Hilari.

"L'ESTIUADA": Setmanari comarcal estiuenc de tendència nacionalista. Es publicà des de 1908 fins al 12 de setembre de 1914. Canvià diverses vegades de format i n'era director en Josep Ximeno Planas.

"LLIROIA": Setmanari estiuenc que es publicà des del 16 de juliol de 1922 fins el 27 de setembre de 1923. El recordem perquè encara s'en poden trobar algunes col·leccions. També la dirigí el mai ponderat Josep Ximeno Planas.

"JESUS DE PRAGA I SANT HILARI": Revista mensual religiosa de devoció al Nen Jesus de Praga (durant l'estiu es publicava quinzenalment).

Se'n publicaren 128 números des de 1922 fins el 15 d'agost de 1931.

"CIRCULAR DE L'ASOCIACIÓ DE PARES DE FAMILIA DE SANT HILARI": Se'n publicaren 5 durant l'any 1968 i era un medi d'enllaç entre junta i associats.

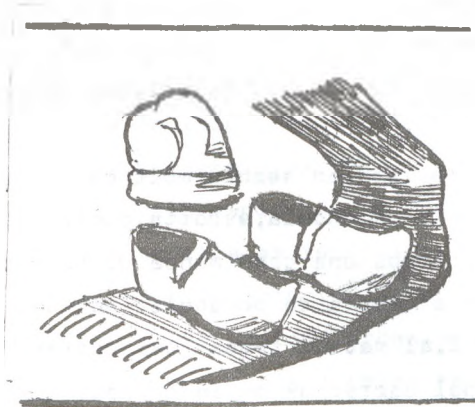
"LLIROIA": Editada per la Comissió de Festes i Propaganda durant la primavera de 1968. Estava ben presentada i orientada però només sortí una vegada al carrer.

"L'ESQUETLLA": Butlletí Parroquial. Va néixer el febrer de 1976 i morí al mateix mes sense pena ni glòria.

"BUTLLETI DEL COL·LEGI PARROQUIAL SANT JOSEP"

En varen sortir dos números, un a l'any 75 i l'altre al 76. Era un medi de comunicació entre els diferents membres del col·legi. Tindrà continuïtat.

"BUTLLETI INFORMATIU DE L'AJUNTAMENT": Se n'han publicat sis des de l'any 1976, sense cap periodicitat. Solament representa un resum dels projectes

i de les activitats portades a terme pel Consistori.

"BUTLLETI INFORMATIU", Edita Pax. El primer número va sortir el 16 de juliol de 1978 i s'acabà amb el nº 6 de gener-març de 1979. Fou una publicació de denúncia en fase d'eleccions i de tendència determinada.

"GUILLERIES, CAÇA I PESCA": És una mena de butlletí informatiu de cara a pescadors i caçadors en el que domina un fort interès per la protecció del medi ambient. Ho dirigeix i edita en Salvador Bosch.

"BUTLLETI INFORMATIU DE CONVERGENCIA DEMOCRÀTICA DE CATALUNYA"

En sortiren 3 números en el termini de quatre mesos (1978-1979) dos de numerats i un sense, amb objectius electorals, evidentment.

Al llarg del temps s'han fet d'altres publicacions que només han reflexat una necessitat informativa del moment (setmana de la joventut, setmana Santa, l'urani, etc..).

Hem de tenir en compte, però, alguns programes de Festa Major d'anys anteriors, que eren veritables revistes, així com també la publicació del conegut "POPURRI" dels "Nois Alegres", que sempre ha tingut relació amb el "moment".

He deixat pel final la llarga i continuada publicació del Full informatiu parroquial que acompanya el "Full diocesà" cada setmana. Des de la parròquia ens arriba puntualment i des de fa molts anys informació d'un estament concret de la nostra població i això cal tenir-ho molt en compte.

A mena de resum es pot dir que en general aquestes publicacions han tingut una curta volada i (1) Potser me'n deixaré alguna, però són totes les que se.

fins i tot algunes varen ser flor d'un dia, només la il·lusió d'uns moments que no tingué continuïtat. En si la cosa és lògica si tenim en compte les condicions socio-culturals del nostre poble.

Un altre aspecte que ressalta és l'absència de publicacions de certa importància durant els ja famosos quaranta anys en els que la llibertat d'expressió no era pas un comú denominador dins els pobles.

Diguem que aquestes ratlles d'abans m'ha servit d'introducció per dir quatre paraules sobre el que em sembla que ha estat el primer any de vida de "TERRA".

Va nèixer amb gran eufòria i potser amb més ganes de sortir que no pas de mirar si hi havia una coherència o unitat de criteri entre els responsables davant l'esforç que es podia donar a la revista.

Passats uns mesos, la "crisis" interna dins del grup matriu es reflexà en les successives publicacions i "TERRA" anà a vetzegades, una mica d'un cantó a l'altra, sense una unitat. Això li restà serietat, "chance" en podríem dir, ja que el públic comprador quedà una mica desorientat a l'hora de preguntar-se quins eren els objectius que es pretenien.

Després d'alguns números fluïxos sembla que es vulgui donar un nou aire a la revista; així ho esperem tots aquells que volem un medi local de comunicació obert i a l'abast de tothom.

Només resta dir que encoratjo al grup que té cura de "TERRA" tiri endavant aquest ja real projecte i procuri consolidar-lo encara més. Sense cap mena de dubta, la més o menys puntual sortida de la publicació al carrer al llarg de l'any, els hilaris l'hem esperada i per això també ens l'hem fet una mica nostra.

Perquè val la pena.... Endavant!!!

Angel SERRADESA NFERM

SEXUALITAT : 2ª PART

(Informe de la Generalitat de Catalunya)

LA PASTILLA

Està composta per hormones semblants a les que, normalment, circulen per la sang de la dona.

Actua impedit la maduració de l'òvul i crea en tot l'aparell genital femení unes condicions desfavorables envers el pas dels espermatozoides i el desenvolupament d'un embrió a l'interior de la matriu.

Hi ha diverses menes de pastilles que es diferencien per la seva composició. Les utilitzades actualment són les que contenen dosis petites d'hormones.

CARACTERISTIQUES PRINCIPALS:

- Molta eficàcia, es pot dir que, si es prenen correctament, és gairebé impossible que es produïxi l'embaràs.
- Han de ser indicades mèdicament, atès que poden provocar alteracions a dones propenses a tenir-ne.
- Durant els tres primers mesos de tractament es poden produir petites molèsties, com nàusees, vòmits, mals de cap, etc.. Aquestes molèsties desapareixen normalment, als mesos següents.

-Després del tractament—quan es deixen de prendre— els cicles menstruals, com la fertilitat es recuperen de forma normal, llevat d'aquells casos en els quals es retarda la menstruació durant un temps.

INSTRUCCIONS PER A LA SEVA UTILITZACIÓ:

- Es pren una pastilla diària i aproximadament a la mateixa hora.
- Es comença el primer envàs el cinquè dia de la regla, tant si és acabada com no.
- En acabar l'envàs es fa una setmana de descans, durant la qual apareix la menstruació.
- L'envàs següent s'ha de començar el mateix dia de la setmana en que es va prendre la primera pastilla de l'envàs anterior.
- Hi ha diferents punts de vista sobre el moment en que comencen a ser efectives les pastilles d'ús corrent, no podent, aleshores, garantir l'efectivitat del mètode durant la presa del primer envàs.

SEXUALITAT...

TAMBÉ HI HA D'ALTRES MÈTODES

Ham descrit detalladament només els mètodes anticonceptius anteriors perquè el nostre propòsit no és fer un manual d'anticoncepció, sinó difondre públicament els que siguin més segurs i a l'abast de la majoria de gent. Hi ha però, d'altres mètodes anticonceptius que relacionem de forma breu:

MARXA ENRERA (COITUS INTERRUPTUS)

Consisteix en enretiar el penis de la vagina abans que s'hagi produït l'ejaculació. És un mètode molt poc segur i dificulta les relacions sexuals.

LACTANCIA PROLONGADA:

És un mètode molt poc segur ja que, si bé en molts casos no hi ha ovulació durant un llarg període, en molts d'altres sí que n'hi ha.

OUTXES VAGINALS

Consisteix en fer un rentat vaginal amb la finalitat d'eliminar el semen. És un mètode poc segur, ja que els espermatozoides arriben en pocs segons a la matriu, d'on ja no es poden eliminar.

MÈTODE DEL RITME

Hi ha dues varietats:

1. Mètode d'Ogino. Consisteix en preveure quan tindrà lloc l'ovulació, mitjançant la durada dels cicles menstruals i abstenir-se de les relacions sexuals amb coït durant aquets dies. És un mètode poc segur ja que en moltes dones el cicles varien. En una mateixa dona, els cicles de la qual acostumen a ser regulars, per diferents factors, pot avançar-se o retardar-se una ovulació.

Aquest mètode és molt restrictiu ja que les relacions sexuals amb coït es limiten a molts pocs dies.

2. Mètode de la temperatura basal. Poc abans de l'ovulació la temperatura corporal basal augmenta entre 0,3 i 0,6 graus. Després de la presa de la temperatura basal durant uns quants mesos es pot saber si existeix una corba de temperatura que ens permeti de confiar en aquest mètode.

És un mètode bastant segur, però empipador per les causes següents:

-Cal prendre la temperatura cada dia i en unes condicions molt precises.

-La temperatura basal pot alterar-se per diverses causes.

-És molt restrictiu ja que les relacions sexuals amb coït es limiten a molts pocs dies.

QUADRE COMPARATIU

1 MÈTODE	SEGURETAT	INCONVENIENTS
2 Pastilla	*****	Cal consell sanitari
3 Dispositiu intrauterí	****	Cal consell sanitari i col·locació.
4 Diafragma	***	Cal assessorament
5 Preservatiu	***	
6 Ogini	*	Restringeix les relacions sexuals.
7 Marxa enrera (Coitus interruptus)	*	Dificulta les relacions sexuals

SEXUALITAT...

-Durant la setmana de descans entre caixa i caixa persisteix la protecció sobre l'embaràs.
 -La regla que es presenta durant la setmana de descans acostuma a tenir una intensitat i durada menors. Disminuïxen les molèsties menstruales i és per això que s'utilitzen també les pastilles en casos en que aquestes són importants. Es un excelent regulador del cicle menstrual.

CONSIDERACIONS QUE CAL TENIR EN COMPTE:

- Si un dia s'oblida de prendre la pastilla a l'hora acostumada, no s'ha de trigar més de 12 hores en prendre-la, la pastilla següent s'haurà de prendre a l'hora habitual. Si ha passat més de 12 hores, l'elevada seguretat del mètode no es garantida.
- Si la dona ha de ser sotmesa a una intervenció quirúrgica, ha de comunicar al seu metge que està prenent pastilles anticonceptives, ja que en moltes intervencions cal suspendre'n la presa amb prou antelació.
- Les dones obesas, fumadores i amb més de 35 anys han de plantejar-se la utilització d'un altre mètode anticonceptiu.

-Alguns medicaments interfereixen l'acció de la pastilla anticonceptiva, disminuint la seva eficàcia.

Aquets productes són:

- Ampicilina
- Rifampicina
- Barbitúrics
- Antiepil-lèptics
- Alcohol en grans quantitats

-D'altres causes que poden disminuir l'efecte de la pastilla són:

- Vòmits molt pròxims a la presa de la pastilla (quan s'hagi calmat el vòmit es recomana prendre una altra pastilla)
- Diarrees molt intenses.
- Consulti al seu metge davant l'aparició de:
  - Mals de cap intensos
  - Alteracions de la visió
  - Rampes repetides a les cames

ENCARA QUE NO APAREIXI CAP MOLESTIA DE LES QUE S'HAN DESCRIT, LA DONA HA DE CONTROLAR-SE PERIODICAMENT EN UN CENTRE SANITARI, JA QUE ALGUNES ENFERMETATS DESACONSELLEN L'US DE LA PASTILLA.

EXEMPLE DE LA UTILITZACIÓ DE LA PASTILLA

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Dijous	Dissabte	Diuen-ge

- Cinquè dia de la regla, en el qual s'ha de prendre la primera pastilla del primer envàs.
- Primer dia de la regla
- En aquest dies cal prendre's una pastilla cada dia.
- Dia en el qual es pren l'última pastilla del primer envàs.
- Dies de descans, en els quals apareix la regla.
- Dia que s'ha de prendre la primera pastilla del segon envàs.

FORMACIÓ PROFESSIONAL

La Formació Professional, malgrat tots els impediments, continua a Sant Hilari, tot i que s'hagi perdut la rama de metall. Per tant, la rama administrativa inicià el curs acadèmic amb el consegüent retràs, del que TERRA nº 10 ja se'n va fer ressó, degut a l'expedient de dissolució tramitat per la delegació provincial d'Educació i Ciència. Gràcies a una sèrie de reunions engegades a nivell de municipi-delegació, s'aconseguí que el curs acadèmic s'iniciés a primers de novembre amb un alumnat de 16 nois a primer curs i 14 al segon. El director del centre continua essent el Sr. Rovira, encara que el professorat hagi canviat totalment de l'any passat. Les condicions de les escoles (calefacció, material, ...) estan en perfecte estat. A pesar d'aquest inrevés per la Formació Professional hilarienca, es creu que pel proper any hi ha possibilitats d'obtenir una altra rama, amb el que s'aconseguiria augmentar la capacitat i les inquietuts del centre.

ESCOLA MUNICIPAL DE BELLES ARTS

Gràcies a l'empenta de diverses entitats i persones de Sant Hilari, podrem, ben aviat, conèixer i aprendre tot el món de la pintura a través d'unes classes nocturnes, de 7 a 9, vespre, que diversos artistes locals impartiran en les aules de l'escola de Formació Professional, emplaçada en els campaments.

Els artistes que, en principi, s'han compromès en aquesta "Escola Municipal de Belles Arts" són en Joan Mir, na Nuria Tort i en Joan Comas, els quals, juntament amb representants de l'Ajuntament de diverses entitats culturals i els presidents de les tres Associacions de Pares de Família, estan ultimant tota la preparació perquè aquest ensenyament sigui una realitat abans de la primavera. Aquesta escola, malgrat tot, no reberà cap mena de subsecció econòmica oficial, encara que s'espera que pel proper curs acadèmic 81-82 aquest ajut serà efectiu, segons fonts d'informació molt properes a la Junta que tira endavant aquest projecte. Les classes, per altra banda, seran obertes a tothom, des de la mainada fins als de més edat. Sort!

ES CREA LA "UNIÓ de BOTIGUERS"

Després d'un any de contactes i reunions, es creà el propassat mes d'octubre l'"Unió de Botiguers de Sant Hilari", la qual està agrupada a la "Unió de Botiguers de Catalunya" que arreplega a més de quinze mil botiguers catalans.

Els principals objectius que pretèn assolir aquesta entitat poden resumir-se "en tenir més atencions vers al client i poder donar millors preus", segons ha declarat a TERRA en Florenci Serras, president de la "Unió" hilarienca. No obstant, "l'objectiu immediat és que tothom compregui que el botiguer és un amic i que considera un deure ajudar a tots als que acudeixen a la seva botiga. En definitiva, servir al client és el primer objectiu", manifesta en Florenci.

Tot i que encara no posseeixen un domicili social, el nombre d'associats ascendeix a 52, els quals estan representats per una junta amb un president, en Florenci Serras -pare-, un secretari, en Florenci Serras -fill- i una sèrie de vocals elegits entre els associats. Respecte aquesta Junta, en Florenci Serras pensa que "no tenim més força que la de treballar i donar-nos al servei de tots els associats" i cap altre condició que "tenir establiment obert a Sant Hilari i ser acceptats pels actuals associats".

Finalment, el president manifesta que "servir al client és el primer objectiu" i "com a membres de una comunitat ens sentim responsabilitzats en tot allò que pugui millorar-la".

ELECCIONS SINDICALS A LA FONT VELLA

Aquesta tardor ha estat temps d'eleccions sindicals arreu del país. A Sant Hilari, concretament a la Font Vella, es van celebrar a finals del passat mes. Els resultats reflecteixen la victòria majoritària dels no afiliats o independents, de caire conservador, sobre els afiliats a les grans centrals sindicals, CC.OO i UGT. Els resultats foren els següents:

Especialistes no qualificats: Antonio Valverde, 88;

Manuel Valverde, 73; Ramon Hortal, 71; Miguel Colón, 68; Manuel Lopez, 62; Salvador Collell, 59; Tots aquests formen part dels "no afiliats".

José Bermudez, 42; de CC.OO i Juan Vidal, 38; d'UGT. No han aconseguit els suficients vots:

José Casali -UGT- 33; Miguel Esteban -UGT- 21; Manuel Garcia -UGT- 10; Francisco Maiquez -Ind- 33; i Vicente Rico -UGT- 27.

Tècnics i oficinistes: Joan Garriga, 13 vots.

ELS COMTES DEL "GRUP SARDANISTA"

En la darrera assemblea del "Grup Sardanista de Sant Hilari" es posà a la llum pública l'estat de comptes de les activitats realitzades durant aquest any vuitanta. Malgrat la poca assistència de personal, els comptes foren exposats per l'actual Junta, la qual seguirà un any més al front d'aquesta entitat. Per tots aquells que no hi varen assistir, ara us els brindem en la seva totalitat.

RESUM III APLEC DE SARDANES AL 3 D'AGOST DEL 1980.-

INGRESOS DIRECTES.-

Entrada aplec	120.800.-- Ptes.	
" ball aplec	54.500.-- "	
Aportació del Bolet	4.000.-- "	179.300.-

INGRESOS INDIRECTES.-

Entrades aplec (Josep Roura)	5.161.--	Ptes.
Programes aplec (Casa Bosch)	2.112.--	"
" Sardanes (Hostal Grevol)	2.058.--	"
" Aplec "La Caixa"	18.000.--	"
Fra. Jòhil (Imprimir Misives al Socis)	799.--	"
Bar del recinta (begudes músics)	2.100.--	"
	30.430.--	"

PAGAMENS.-

"Ciutat de Girona"	110.000.--	Ptes.
Prapl. de Casad	100.000.--	"
Genisencs	60.000.--	"
Lloguer encanyizat (Sta. Coloma)	5.500.--	"
Radio Vic (publicitat)	5.258.--	"
"bu Girona	5.336.--	"
Despeses Bastió Radio Girona	175.--	"
Café Mikwál (Cafés Coblàs)	1.045.--	"
Rest. Pedra LLarga (dinar isoparl)	2.280.--	"
" " "(vermouss)	1.680.--	"
"Can Toribio" (dinar l cobla)	4.800.--	"
Hostal Mimó	3.600.--	"
Can Candi (Roba pancartes)	2.375.--	"
Societat gral d'autors	5.520.--	"
Juan Masanada (Transport)	1.400.--	"
Nòmina venedors d'entrades	5.000.--	"
Fra. Jòhil (misives per socis)	799.--	"
" " (Entrades Aplec)	5.161.--	"
"b " (Programes Ball)	2.112.--	"
" " (" Aplec)	2.058.--	"
" Bar Recinta	2.300.--	"
" Durán (programes Aplec)	18.000.--	"
	354.399.-	"

TOTAL INGRESOS.....	209.730.--	Pessetes
" PAGAMENS.....	354.399.--	"

TOTAL PESSETES PERDUA DE L'APLEC..... 144.669.--

RESUM CONCERT PESTA MAJOR (29-8-80) A LA PISCINA VILLARET.-

INGRESOS.-

Recaptació entrades 80.500.-- Ptes.

PAGAMENS.-

Fra. Jòhil (Programes)	2.878.--	Ptes.
" Villaret (begudes músics)	1.300.--	"
" Hostal Torras (Sopar ")	9.075.--	"
Comissió a villaret	6.150.--	"
	18.403.--	"

TOTAL INGRESOS	80.500.--
TOTAL PAGAMENS	18.403.--

TOTAL PESSETES DE BENEFICI..... 62.097.--

RESUM IV CONCERT DE SARDANES DE SANT JORDI AL 19 D'ABRIL DEL 1980.-

INGRESOS.-

Per venda de roses i clavells (donació Voluntaria) 11.195.-- Ptes.

DESPESES.-

Floristeria Sant Hilari	2.000.--	Ptes.
Can Rossell (Regal als 2 catalans)	700.--	"
Cal Amadeu (Fotos)	600.--	"
Can Candi (Senyera)	2.800.--	"
Pastisseria Durán (regal 3 panes venda flors)	1.305.--	"
Venedor d'entrades (Joan Más)	500.--	"
	7.905.--	"

TOTALM PTES. 7.905.--

S'han enviat misives d'agraïment a :

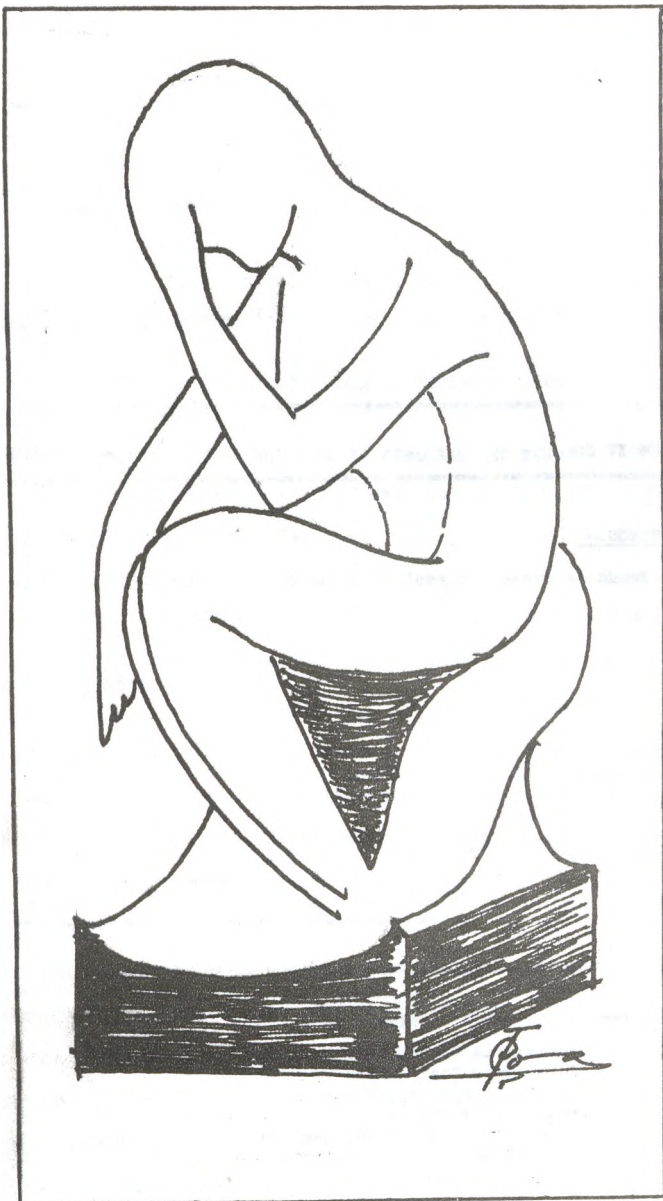
- Floristeria Sant Hilari (embellimen escenari)
- Josep Puig "tei" /sò/
- Joaquim Fàbregas /Presentador/
- Joan Más (Taquiller)
- Associació de Barés Col·legi Sant Josep (Cinema)
- Francesc Danés (Guió presentació concert)

El concert a càrrec de la cobla "Ciutat de Girona"
 + " Patrocinat per "La Caixa"
 + " Amb entrada gratuïta
 + " hi varen assistir-hi unes 425 persones
 + " va ésser en el cinema "Catalunya" com es tradic

PINCELLS I GÚBIES DE JOAN COMAS

Al final ens hem decidit. Ja era hora!. A partir d'aquest número, una nova secció ha començat a caminar. Es tracta d'una excursió que oferim als nostres lectors en un paratge que sovint passa desapercbut a Sant Hilari: els artistes, serà l'objectiu d'aquest viatge cap una altre dimensió de la vida.

Per: AGNES SERRAS

Anem a parlar una mica amb aquest personatge que des de petit ja s'ha sentit a tret pel món de les arts.

La música és una de les primeres inquietuts artístiques que va sentir en Joan Comas, deixant-la més tard per dedicar-se a la pintura i escultura.

- "Fa uns quatre anys que pinto a l'oli; ara, dibuixar i la talla en fusta ja fa molts anys, pràcticament, el dibuix, des de molt petit, és una cosa que ja es porta a dins" -.

- Com és que et passessis a la pintura?

- "No ho feia abans perquè no tenia temps. Ho vaig fer perquè vaig veure quadres que pintaven altres pintors. Vaig pensar que jo també me'n sortiria si ho vaig provar. Res més que això.

Viure de la pintura o escultura és una de les coses que poden fer una minoria d'artistes, i que, en canvi, seria l'ideal de molts.

- "Viure de la pintura és una mica difícil, ara. Has de tenir molta sort. Hi ha molta gent que en sap i no és conegut. Influxen les dues coses, sabes-ne i la sort. Hi ha molts pintors i escultors que estan a l'anonimat..."

- "Pintar i esculpir és algo que m'agrada, també en trec algun benefici."

- M'AGRADA LA PINTURA REALISTA

Dedicant-me ja concretament a la seva pintura, en Joan Comas ens diu que la pintura que més li agrada és - "La realista, normal, les coses tal com són"-.

- Quina tècnica utilitzas?

- "A mi m'agrada molt el dibuix al carbó. Ara, en pintura, pinto molt a l'oli. També he probat una mica l'acuarela. També he fet un sistema de barreges, proves que encara no han sortit ben bé, saps-.

Si donem una ullada al seu estudi veurem molts quadres, molts d'ells de retrats de figures humanes. També veurem varies escultures tallades a la fusta, les quals tenen molt d'èxit, potser perquè és algo menys vist i que sembla que se li donà molt bé.

- "El que m'agrada més de tot, és retratar persones. Al natural és la manera que va més bé, i sinó pots fer-ho al natural, amb una fotografia ben feta i la persona. De totes maneres faig una mica de tot.

- I amb l'escultura?

- "Doncs feia de tot; figures, baixos i alts relleus, aplics, bustos, ... A vegades ho feia primer en fang i després a la fusta. Com que aquí abans teniem uns principis una mica rudimentaris, ho feiem directament a la fusta".

- L'ART.

- Que és per a tu l'art?

- "L'Art és per a mi una afició, és la manera d'expressar cada persona la seva manera de ser. No diem amb lo rutinari de cada dia, que també se'n pot dir art, però no, l'art és sobresortir de tot això. Diuen que tothom té queicom d'artista. Un ho expressa d'una manera, l'altre d'un altre... Si ho fas a gust i et surt bé, hi disfrutes.

- Creus que un estat d'ànim pot produir un canvi en la teva manera de pintar?

- "Si, bé..., saps que passa, diuen que influeix bastant. Crec que sí, però jo soc d'una manera que sempre que vull anar a pintar estic força predisposat. Hi han artistes que diuen que es passen un mes sense pintar pel

seu estat d'ànim. Jo crec que això es comedia.

- Pintar o fer talla en fusta, creus que és més difícil del que la molta gent es pensa?

- "Sí, de pintar hi ha molta gent que pinta. Tot té les seves dificultats, perquè un quadre, donar-hi vida, profunditat o els colors... Totes dues coses costen, però, per mi és més descansat pintar un quadre que no pas fer una escultura.

Al nostre poble, per sort, tenim gent que tenen inquietuts artístiques, gent desconeguda per tots nosaltres, no com a persones, sinó com a artistes.

- "El poble, no coneix el que faig, potser perquè jo tampoc he donat gaire peu a que ells ho poguen veure. Hi ha gent que sí ho sap, però conèixer-ho no. Es lo de menys que la gent ho sapiga".

- Tens relació amb els altres pintors de Sant Hilari?

- "Sí, home! ens veiem les coses que fem. Tothom té els seu amor propi, però som amics.

Així, doncs, intentarem anar burjant en aquest petit món d'artistes Hilariencs, no per conèixer la seva obra, ja que és del tot impossible en aquest troç de paper, però si per anar coneixent-los a ells com a persones.

CONEIXEM AL NOU METGE.

Feia dies que hi anava al darrera d'aquesta entrevista. Al final, quan ja semblava que no hi hauria temps, el Dr. Baena, amb una barba molt espesa, m'obrí la porta de la seva llar per explicar, a través de TERRA, tots els seus projectes que intentarà portar a terme a Sant Hilari. De moment, però, la realitat és un altre.

Per: PEP BADIA

Aquesta segona setmana de desembre és una nova etapa de la vida del Dr. Santiago Antonio Baena, 34 anys. Fill de la comarca del Priorat, ha vingut a omplir la plaça de metge titular a Sant Hilari, degut a la sortida del Dr. Sixto Marcos. Juntament amb la seva família, muller i quatre fills, entre ells una nena, el Dr. Baena procedia de les Mines de Frigols (Alt Berguedà), on exercia de titular en una plaça que constava de sis pobles petits.

Especialista en dermatologia, realitzà tots els set anys de llicenciatura a Barcelona i, actualment, efectuarà la tercera experiència com a titular d'una plaça de metge.

Quan anarem a veure'l per aquesta entrevista, ens digué que "encara estem empaperant la casa", la qual roman en el carrer de la crta. d'Arbúcies.

Assistència sanitària: privada o municipal

Sant Hilari, al contrari de les Mines de Frigols, hi rau una realitat sanitària ben patent: la privatització de l'assistència sanitària. Sobre aquesta qüestió, el Dr. Baena, el qual conegué de prop la municipalització d'aquest tipus d'assistència a les Mines de F., ens explica com ell veu la polèmica de l'assistència sanitària privada o bé municipal, sobre tot pel que fa referència en la qüestió del dispensari i dels equipaments:

"Et puc parlar del lloc d'on venim nosaltres. Quan els aparells es trenquen, no es reposen mai i, en tot cas, és el metge, de la seva butxaca, qui reanova els aparells en desús. És molt maco dir que s'ha de municipalitzar l'assistència sanitària, però mentre els diners no ens arribin... Per això, lo privat és qui té més bons aparells, perquè tot el que guanya ho inverteix en adquirir nous aparells, en definitiva, en millorar l'assistència sanitària".

Sobre el nou dispensari, el Dr. Baena ha fet, segons ell mateix, "una inversió de més d'un milió arrançant els locals d'antics telèfons i comprant equipament nou. De la forma que l'hem distribuït, pensem que serà suficient per la gent que hi ha aquí". Finalment, sobre aquesta qüestió sentencià: "això no és privatitzar, perquè si amb dos aparells ja passo i tot el que guanyo m'ho gasto en cotxes cases, etc... i no milloro l'assistència, això sí que és privatitzar per empitjorar l'assistència".

Preveure abans de curar

Per altra banda, ja endinsant-nos en la pràctica de la medicina, el Dr. Baena considera que "tenim que deslligar la medicina assistencial, que la fem tot de la medicina preventiva i la comunitària. Fins ara, el que s'ha fet és curar malalts. A partir d'ara, el que cal fer és preveure la malaltia". En a.

quest sentit, ens comenta que pensa realitzar un mapa de totes les enfermetats que s'han registrat al cap d'un any, per tal d'analitzar i conèixer més profundament les causes de les diverses enfermetats i, en conseqüència, promoure una campanya de prevenció de les diverses malalties localitzades. També pensa elaborar una fitxa amb l'historial mèdic de cadascun dels pacients que visita.

Planificació familiar, sí; avortament, no.

Sobre aquest transcendental tema, del que TERRA n'ha ofert una àmplia informació a través de l'informe de la Generalitat, el Dr. Baena és prou explícit: "la planificació familiar és necessària en l'actualitat". Per a tal fi, té en projecte realitzar una campanya a nivell de consultori per a totes aquelles persones que desitjin assessorar-se sobre aquesta qüestió. Concretament, un cop estigui perfectament instal·lat, té projecte de fer venir un especialista de Barcelona per tal de complit

quest objectiu, el qual, sens dubte, és un de tants projectes que pensa engegar a Sant Hilari. Per altra part, considera que el tema de l'avortament és una qüestió de caire personal, però que ell n'està totalment oposat.

Potser, el servei, apart de la medicina general, que oferirà el Dr. Baena als hilariencs, serà l'especialitat de dermatologia, bo i oferint uns serveis al poble mateix sense tenir necessitat de recórrer Girona o Barcelona.

Finalment, en acomiadar-nos, el Dr. Baena ha volgut dirigir-se al poble de Sant Hilari, tot demanant la col·laboració de tothom i, sobre tot, "em deixin treballar en pau".

DISPENSARIS

La realitat, però, és aquesta: s'ha inaugurat un altre dispensari. Les característiques del nou dispensari (carrer Joan Serras) són semblants (en un futur encara més) a les del dispensari anterior. Els dos dispensaris tenen una cosa en comú: són privats. Ara ve la qüestió: per què hi ha necessitat de construir un nou dispensari si ja n'hi ha un al poble? Què no reuneix les suficients condicions assistencials?

Doncs bé, a millorar-lo s'ha dit! Ailàs!, ja arribem a la irrevocable qüestió, polèmica de fons.

Si l'Ajuntament instal·lés un dispensari municipal, qualsevol canvi de metge no significaria cap trasbals ni pel titular ni pel poble. Sempre seria el mateix i, si les autoritats fossin competents, tan sols és tindria que millorar. Però si el dispensari és privat, com succeeix actualment, la inversió que cal fer per arranjar uns nous locals i comprar equipaments, si no hi ha acord mutu entre el nou titular i el propietari del dispensari, com deu passar actualment, és elevada i té de suu portar-la el nou metge i, en conseqüència, el poble.

D'aquesta manera, ens trobem amb una situació incongruent a Sant Hilari, on la pràctica de l'assistència sanitària ha estat ultimament polèmica: un dispensari nou al carrer Joan Serras i un dispensari inusat al carrer Gubau.

Privatitzar o municipalitzar, malgrat totes les deficiències, és la qüestió.

Pep Badia

LOS DERECHOS DEL HOMBRE

Sucedió en América en el 1783, cuando esta obtuvo la Independencia, la proclamación de los Derechos del hombre, los cuales inscribió en su Constitución como fundamento básico del civismo. Seis años después, al salir triunfante de la Revolución Francesa del reinado absoluto, en el 1789, son declarados los Derechos Universales del hombre y del Ciudadano...; y podríamos seguir llenando hojas con proclamas y declaraciones sobre los derechos del hombre desde hace dos siglos, desde esta época que las formas de gobernar, que es tanto como decir mandar y que de obediencia, cambiaron de psicología. El mando absoluto por herencia y arropado por la gracia de Dios desapareció del vocabulario, de la perspectiva del predominio particular para encastrarse en un dominio de clases, explotando la representatividad de la nación y de los derechos de los ciudadanos a fin de continuar el privilegio, puesto que la farsa continua en nombre de las repúblicas, de reyes constitucionales, y con muchos padrecitos dictadores llamados hombres Providenciales, enviados de Dios para la salvación.

Y todos hacen declaraciones que se sacrifican por el bien del Pueblo, de la Nación y hasta de la Civilización, que es ya el colmo del cinismo. Cinismo a ultranza cuando la realidad es bien otra: las fortunas se acumulan a costa de la Nación y de la Civilización, siendo el pagano de la factura este pueblo del trabajo que cada día las diferencias del valor de compra le separa más del privilegiado.

Esto no quiere decir que la situación sea la misma de ayer. Es por la enorme desigualdad que se asemeja al pasado. Son las diferencias las que falsifican los resultados para concretizar los derechos del ciudadano en iguales deberes, es decir, con justicia equitativa. Porque los derechos o las libertades sin justicia igual para todos los humanos, no son más que vocablos vanos.

Nicolás Maciavelo paga la fiesta de haber aconsejado olvidar la moral en política, aunque no sea él, quién creara la falsedad y la hipocresía que acompaña la especulación por el predominio. Desde que el primer hombre concibió la idea de explotar a su hermano, había ya nacido en él, el método que se emplea hoy: la fuerza y la astucia, que es equivalente, guardando las proporciones del tiempo, a poder y diplomacia.

Porque, no cabe duda, se está registrando en esta época el álgido de la hipocresía de quién puede engañar, sabiendo que ya nadie engaña a nadie si no es dejarse engañar por razones de inferioridad de poder.

Lo más palpante y de una grosería obtusa la encontramos cotidianamente en los convenios de nación a nación, y, con más proporción, en las reuniones internacionales para el desarme y la paz, cuando todas en

sus casas hacen lo contrario, y si están en la reunión, es porque ninguna de ellas posee la fuerza para predominar sobre todos.

No hay que ir más lejos para recordar: En 1920 se instituye la Sociedad de Naciones para terminar con las guerras, debido al desastre de la Primera Guerra Mundial, en la cual fueron asesinados alrededor de NUEVE millones de seres humanos. ¿Y qué hizo la Sociedad de Naciones? Hablar y volver a hablar para hablar de lo hablado sobre la paz, mientras se armaban hasta los dientes, en particular la coalición absolutista, llamada nazi-fascista, que empezará la Segunda Guerra Mundial, en España en julio de 1936, y cuando terminará en 1945 el número de asesinados se elevará a CUARENTA millones, DOCE de ellos exterminados en los campos de la muerte.

Y de ella nace, en el mismo 1945, otra sociedad de naciones, la Organización de Naciones Unidas, que hace como la anterior: hablar para volver a hablar, para no sacar nada si no son millares de gastos que como siempre paga el pueblo del trabajo. Puesto que, todo lo que parece haber resuelto sobre conflictos es pura patraña, es un pasatiempo por no estar en condiciones de fuerza y situación al ambicioso que afila los colmillos para comérselo todo. Pues las armas que fabrican y las guerras sectoriales que no dejan de provocar, afirman la paz que buscan.

¿Qué dices, que la guerra no llegará mundialmente por que hay la bomba atómica? También se decía al inventar los gases asfixiantes. Y llegó con más ahínco de matar: multiplicó por cinco los muertos. ¿Y por qué cifra se deberá multiplicar el montón de cadáveres en la próxima si el hombre no viene hombre responsable?.

El fiasco histórico de las conferencias internacionales debe hacer pensar a este pueblo indiferente que deja su suerte en manos de no importa quién, a todo individuo que ama la paz. Está más que probado la inutilidad de esos comadros. No se debe esperar nada de estos encuentros de palabras y más palabras vacías de contenido humano. La reunión de Madrid, en la cual participan 35 naciones en la Conferencia sobre Seguridad y la Cooperación en Europa por la paz y los derechos del hombre, será una burla más. Nueve semanas han pasado discutiendo para llegar a componer un Orden del Día de trabajos. ¿Cuánto tiempo pasarán para tomar acuerdos que jamás serán respetados? Los acuerdos de Helsinki, que de nada han servido, pasaron cinco años, 1972-1975, discutiendo. Y la que lleva canas, es la Conferencia del Desarme, que hace más de treinta años que dura, treinta años que en cada uno de ellos se añaden nuevas invenciones mortíferas.

¿Hasta cuando durará esta comedia, que no es comedia sino que es un drama Shakesperiano?

RÈPLICA.

Sí, ja torno a parlar d'Espanyolisme, i ho faig amb certa resaca... Però ho considero una obligació moral. Sé el que en direu:

"Està boig", o potser "Es un pessat",

"No sap el que es diu"... I bé, ho accepto, ho he de fer, doncs el meu primer escrit era precisament això el que pretenia, que la gent parlés, en dissonància, ho tingués present i reflexivament abans d'emetre qualsevol judici. I ho he aconseguit doncs no en va he rebut dues contestes a la mateixa revista, sinó que he tingut companys al costat empenyent-me, dient-me "Endavant, company".

I aquí sóc, i a tu, Neus Costa, i a tu, Josep Danés, us dono les gràcies per haver reflexionat.

Però, no puc fer menys que donar contesta a totes les qüestions que sobre el tema s'han fet. La primera d'elles va adreçada a tu, Neus. Et preguntes com és possible que un noi de la meua edat hagi estat l'autor de l'article. No és racisme, ni tampoc despit, com insinues, sinó que com molt més profund que considero difícil de copsar, àdhuc quan les circumstàncies actuals semblen dir-nos que tot ha estat un malson, i que ja ha començat. L'explicació, en el fons, és bastant senzilla: Jo, quan va sortir publicat el meu escrit, estava observant el món, la societat que m'envolta, els companys, els amics... i també en el meu país, i sovint em preguntava: Quin és el meu país? I em contestava a mi mateix: Catalunya, és clar; i com jo, molts d'altres deuen contestar simlament, i si ara us ho preguntes a vosaltres, respondrieu el mateix. Però, bé, jo tinc dos països i, per tant, els he de servir a tots dos. Malgrat tot, i quan hi ha conflicte d'interessos? ¿Quan el que un dels dos no accepti el que l'altre li proposa? No ho veia gens clar, ultra sabent com s'ha imposat un d'ells sobre l'altre. Incongruències com aquesta m'hi trobava a certs, i cadascuna més absurda i pueril. Davant d'això, no vaig fer res més que escoltar, dir el que pensava i eridar amb totes les meves forces:

Només tinc un País, sóc Català! Pamfletari, cridaner, absurd, però conseqüent amb el meu pensar, i com a tal continuo pensant que som una nació,

que hem d'obrir-nos pas cap a la Independència, que des de Madrid ens estant aigualint el plat, que quasi bé res ha variat en el decurs dels darrers cinc anys. I és per això que ara proposo la lluita, doncs encara hi som a temps.

Poc temin, i amb poc ens conformem, i a més, ho hem de demanar! Que la història no ha deixat ben clar qui som i que ens han fet, i ara només gosen dir "Si senyor, com vulgui el senyor, així està bé senyor". O potser hauriem de dir "Así está bien, señor"?

Sí, crido llibertat, perquè és això el que ens manca, malgrat ens diguin que ja la tenim tota, que podem fer i desfer, però continuen prohibint-se recitals de Cançó Catalana, es continua amb la censura i la gent té por de dir el que sent lliurement.

Per què això? ¿Doncs, no era aquesta una Democràcia pluralista i lliure, al modal de les més modernes occidentals?

Cal despertat del quietisme polític actual, cal anar més lluny dels desitjos aliens als nostres interessos, cal buscar noves fronteres. nous camins.

Com tu, Neus, jo també em considero ciutadà del món però em sóc d'un que no m'agrada, que el trobo insulsi, sense sentit, mecanitzat i ridícul. Es feina engreçada intentar de canviar-lo, i m'hi apunto a la lluita. Però ho vull fer sabent qui sóc, sabent que la meua terra ha deixat d'estar trepitjada, que la cultura del meu país es respectada i ensenyada com cal, que ens deixem fer i desfersegons el nostre desig, que podrem veure sempre les nevades muntanyes, que el poder capitalista central no munta una xarxa de control increíble (Governador General, diputacions, regió militar,...).

Hi ha una doble lluita, doncs: Per fer d'aquest món un lloc habitable i per aconseguir que el meu país torni a ser el que sempre ha desitjat.

Ser una nació, i jo, CATALÀ. Que si el meu carnet d'identitat posa: Javier Pujol Gbelli. Nacionalidad Española, es

PER CULLONS !!

Des de Catalunya, Xavi PUJOL i GABELLI
Nacionalitat: Catalana

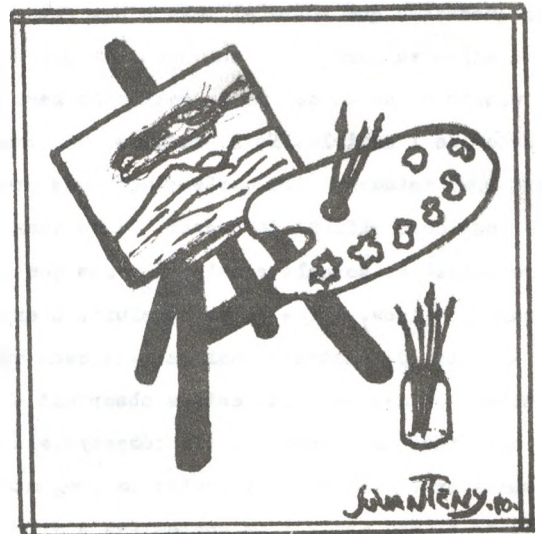
Biblioteca

LLISTA DE NOVETATS MES DE NOVEMBRE

VAYREDA, Marià.- LA PUNYALADA
 METGE, Bernat.- LO SOMNI
 GUIA DELS MUSEUS DE CATALUNYA
 MAS, Lliberata.- EL TEIXIT I EL TAPIS A L'ESCOLA
 GALI, Alexandre.- HISTÒRIA DE LES INSTITUCIONS I DEL MOVIMENT
 CULTURAL A CATALUNYA
 AZCARATE, José María.- HISTORIA DEL ARTE
 BIOQUIMICA
 MARTI, Oriol.- CONOCER CLAUDE BERNARD Y SU OBRA
 TRIAS, Eugenio.- CONOCER GOETHE Y SU OBRA
 VILLALONGA, Llorenç.- BEARN O DA SALA DE LES NINES
 YXART, Josep.- ENTORN DE LA LITERATURA CATALANA DE LA RESTAURACIÓ
 LORDA, Felip.- CONACER SPINOZA Y SU OBRA
 BOFILL, Francesc.- LES TRES POMES D'OR
 SCHATZ, Oskar.- MANUAL DE PARAPSIKOLOGIA

PARLEM BÉ

<u>MAL DIT</u>	<u>BEN DIT</u>	<u>MAL DIT</u>	<u>BEN DIT</u>
MELLISSOS.....	HESSONS	OSU.....	OS
<u>BOTELLA</u>	<u>AMPOLLA</u>	JOGUETS.....	JOGUINES
COLMENA.....	RUSC	<u>TARGETA</u>	<u>TARJA</u>
CALVO.....	CALB	COLUMPIUS.....	GRCHXADORS
APELLIDO.....	COGNOM	BODEGA.....	DELLER; REPOST;
INDIUS.....	INDIS	ARGEL.....	ALGER
HELICOPTERU.....	HELICOPTER	BARCU.....	VAIXELL; NAU
VELA (d'encendre)...	BSPFELMA	GRASSA.....	GREIX
BOXEU.....	BOXA	SECADOR.....	ASSECADOR
PALILLU.....	ESCURADENTS	DEBERS.....	DEURES
CUMPLEANYS.....	ANIVERSARI		
MICROFONU.....	MICROFON		

DEMOGRAFIA

NAIXAMENTS

Irene Vidanes Camó 8-XI-80
 David Fauría i Vizcaíno 12-XI-80
 Carles Esteban i Pujol 15-XI-80
 Jordi Roura i Curtina 15-XI-80

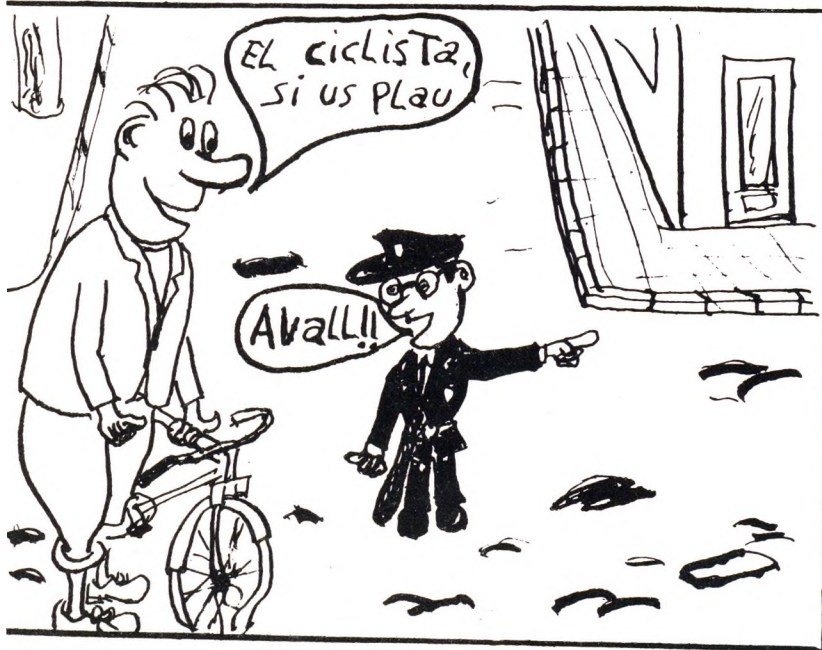
ENTERRAMENTS

Josep Palou i Bardolet 25-XI-80

AVENTURES D'en FELIP

A ESPERAR ALS REIS

TERRALLERS

